

František Janošek

Kolonisté z Vrbice na Žitném ostrově

Na výzvu pozemkového úřadu ČSR se v roce 1927 přihlásili někteří občané z Vrbice ke kolonizaci Žitného ostrova na jižním Slovensku. Byl jim slíben dostatek kvalitní levné půdy po odsunutých Maďarech. Maďarsko, jako součást Rakouska-Uherska poraženého v první světové válce, přišlo o úrodný Žitný ostrov, který při stanovování hranic nového státu připadl Československu.

Skupina vrbických občanů odešla na Slovensko v roce 1928. Statek Fuzespusta o rozloze 1200 ha, který jim byl přidělen k parcelaci, byl původně majetkem maďarského grófa Aladara Bethlena a jeho cena byla československými úřady odhadnuta na 2 600 000 Kč.

K přestěhování na Žitný ostrov se z Vrbice přihlásilo 10 rodin: rodina Františka Šimečka (1 dítě) z č. p. 280 – dům prodali Janu (?) Šimečkovi, rodina Františka Šimečka (1 dítě) z č. p. 157 – dům prodali Jaroslavu Sychrovi, rodina Jana Michny (5 dětí) z č. p. 118 – dům prodali Jaroslavu Galovi, rodina Jana Stanického (7 dětí) z č. p. 177, rodina Františka Mikulici (4 děti) z č. p. 146, rodina Františka Knápka (3 děti) z č. p. 206, rodina Františka Komináckého (5 dětí) z č. p. 233, rodina Jana Konečného (1 dítě) z č. p. 32.

Z Vrbice tak do osady, kterou pojmenovali Vrbina, odešlo celkem 43 občanů. Kromě nich sem přišli také lidé z Kobylí, Šardic, Dubňan, Podivína a Lanštorfa (Ladné). Soudním městem zde byla Dunajská Streda, tržním městem Velký Meder (Čalovo). Do další osady, pojmenované Milenovice, se z Vrbice odstěhovaly dvě rodiny: rodina Václava Šedivého (3 děti) a rodina Václava Herzána (7 dětí) z č. p. 27 – dům prodali za 5500 Kč Františku Bízovi.

O životě v osadě Vrbina vyprávěl František Šimeček: Začátky byly velmi těžké. Podmínky, jež slibovala kupní smlouva, nebyly dodrženy. Půda, kterou noví hospodáři obdrželi, byla sice úrodná, ale zpusťšená hospodařením prozatímního nájemce. Ten se domníval, že statek v takovémto zničeném stavu levně odkoupí. Kanály a slepá ramena Dunaje byly zaneseny bahnem nebo rozdupány dobyt看em. K bydlení kolonisté používali v prvním roce bývalé stáje, nebo bydleli po 3–4 rodinách společně s původními deputátníky – Maďary. Bydlení bylo velmi nezdравé a nečisté. Přestavby objektu postupovaly pro nedostatek řemeslníků a stavebního materiálu s obtížemi.

První rok hospodařili Vrbičtí společně s dřívějším nájemcem, který byl židovského původu, a užitek z polí si rozdělili. Usilovnou prací byly zvelebeny příbytky, oploceny zahrady, vykopány studny a opraveny kanály s dunajskou vodou. Druhým rokem byl každé z rodin přidělen díl polí a pastvín. Třetím rokem už byl zřetelný veliký rozdíl ve srovnání s nedávným stavem – bylo vidět, co dokáže pracovitý a vzdělaný moravský rolník.

Kolonisté dbali též na vzdělávání dětí – zpočátku zde zřídili jednu třídu, později dostala Vrbina příslib od státu na vybudování nové moderní školy na padesátiarovém pozemku. Obec byla řízena samosprávou, jejíž předseda se volil každý rok. V roce 1930 už měla Vrbina svůj obchod a hostinec. Na úrodné půdě Žitného ostrova se dařilo pšenici, kukuřici, tabáku, vinné révě, melounům apod. Pole byla už tehdy obdělávána stroji – o žních zde pracovalo až 32 žacích strojů. Obilí se přepravovalo k prodeji po Dunaji ve škunerech o nosnosti 80–100 vagónů obilí. Kolonisty však trápily i vážné problémy, např. katastrofální sucho v roce 1930, kdy jim musel stát zajistit obilí na setí, pak požáry v roce 1931 a 1932, zažili také větrné smrště, kdy se proudy vody dostávaly až do stavení.

Pobyt našich občanů na Žitném ostrově skončil dramaticky nástupem fašismu v roce 1938. Situace ve slovensko-maďarském pohraničí byla podobná jako v Čechách. Bojůvky maďarských fašistů útočily až na Žitný ostrov, který nakonec obsadily, a Češi museli svá prosperující hospodářství se vším vybavením opustit. Stačili zachránit sotva holé životy.

Zpracováno ze záznamu vyprávění účastníka kolonizace Františka Šimečka, uvedeného v kronice obce Vrbice (zemřel v roce 1938 v nemocnici v Bratislavě) a dle ústního sdělení Josefa Mikulici – obyvatele Vrbice.